

Itä-Savo

Riitta-Leena Lempinen-Vesa

Frivolna zabava i tradicionalna komedija - Večer dviju opera Hrvatskoga narodnog kazališta pokazala je razlike između dviju generacija redatelja i raznolika lica opere

Dočekalo nas je najprije obilno veselje poput *commedije dell'arte*, ludilo, karneval i vrlo raznovrsna glazba, zatim tradicionalna, vješta i vrlo nedvosmislena izvedba opere poznate po jednoj ariji.

Večer dvaju djela riječke Opere daje dobar presjek umijeća i tradicije te kuće. Opera *Arlecchino* nikada prije nije bila izvedena u Finskoj i moram reći da me ostavila pomalo zapanjenom. Puno se događa, puno rekvizita i ljudi, spletkarenja i zavjera, zafrkavanja, sramoćenja, ološa i budala i glazbe u kojoj se ponekad čuju odjeci ranog 20. stoljeća, ali i citati operne tradicije.

Operu *Arlecchino* pomaže pratiti ako ste upoznati s talijanskom tradicijom *commedije dell'arte*. Ovaj stoljećima star oblik uličnog kazališta uvijek ima iste likove i paralelnu priču. Tu je Arlecchino, podmukli šaljivdžija, tu je Columbina, ljupka sluškinja, tu je Il Dottore, drski liječnik. Uvijek se radi o ljubavi i prevari, premlaćivanju supruga, ljubomori, zadirivanju.

Ti isti likovi u nešto drugačijem obliku nalaze se i u operi, u kojoj je i glumac Arlecchino. Redateljska pronicljivost bila je podijeliti tradicionalni lik negativca na dvoje, muškarca i ženu, što bi doduše moglo smetati praćenju radnje.

Arlecchino pokušava odvesti zaljubljenog čovjeka i njegove prijatelje kako bi mogao biti sa svojom ljubavnicom. Stoga izmišlja priču da barbari napadaju i tako pokušava pridobiti one koji mu smetaju da brane gradske zidine. Bit će zabune i promjena parova, zabune i znate već čega.

Sve je skladno i lijepo, lako razumljivo i slatko.

Priča nije do kraja dočarana, a ni tko je s kim i tko koga vara. Ali možda to i nije svrha: bitno je moći poludjeti i trgati stvari, a to je svakako učinjeno.

Bilo je sjajno vidjeti karikaturalnu glumu, tjelesnost i uglađeno ludilo pravih talijanskih glumaca *commedije dell'arte*. Predstava je bila poput karnevala ili izvedbe klauna.

Kad su divljaci zauzeli grad, iznenadni neprijatelji su govorili njemački, marširali i zapovijedali - ipak je djelo iz razdoblja neposredno prije Prvoga svjetskog rata.

Serena Ferraiuolo i Giulio Settimo, ženski i muški dio lika Arlecchina, dovoljno su dobar razlog da pogledate ovu operu, čak i ako ne shvatite cjelovitost djela. Glumci su glavni dio opere, ali na pozornici su i sjajni pjevači poput Emilije Rukavine kao Colombine, Leona Košavića kao luckastog Mattea i Bože Jurića Pešića kao šarmantnog tenora.

Tijekom cijele opere na pozornici su se gradili setovi, a "binci" su se ponekad ponašali kao papirnati slonovi ili kao blesave vojne trupe. Busonijeva je glazba tekla šareno i opisno, bilo je u njoj nečeg šostakovičevskog, nečeg romantičnog, bila je kombinacija mnogo utjecaja. Zvučni efekti izvođeni su u orkestru, primjerice, za sudare ratnih slonova.

Ako me *Arlecchino* ostavio pomalo zbunjenom, ali u isto vrijeme i oduševljenom, druga opera večeri, Puccinijev *Gianni Schicchi*, ponudila je vrlo tradicionalnu, jasnu i nedvosmislenu opernu umjetnost. Redatelj je operna legenda Fabrizio Melano, koji je režirao već 50 sezona, od kojih 30 u njujorškoj Metropolitan Operi.

Callas, Pavarotti i Domingo bili su pod Melanovim vodstvom. Ovoga će puta, između ostalog, biti zadužena hrvatska, točnije riječka, zvijezda Metropolitanana, solist Giorgio Surian, koji je bio šarmantni, duhoviti prevarant Schicchi.

Naziv opere poznat je po tome što je Lairettina arija *O mio babbino caro* jedna od najpjevanijih u svijetu - posljednji se put u interpretaciji supruge Ludovica Tezierea čula prije nekoliko tjedana upravo u dvorcu.

Opera se uvelike oslanja na naslovnog junaka, pa riječka Opera, srećom, ima i popriličan adut u stražnjem džepu: bas-baritona Giorgia Suriana, koji je ostvario vrhunsku karijeru na svjetskim koncertnim pozornicama.

Surian više nije mlad, ali ima snažan glas i vrhunsku glumu. Uloga gospodina-prevaranta Schicchija zahtijeva vještog komičara, a Surian je upravo takav. Schicchi vara varalice, ali još kako!

Darija Augušan (Lauretta) i Bryan Lopez Gonzalez (Rinuccio) blistaju kao mladi ljubavnici. Augušan je šarmantno otpjevala najpoznatiju ariju opere, koja je zahvaljujući publici bila pomalo dosadna - aplauz je počeo tijekom posljednjih stihova.

Lopez Gonzalez je zgodan tenor kojeg se prije nekoliko godina moglo čuti u Savonlinni. Bio je na studiju na Glazbenoj akademiji i održao je koncert u crkvi Kerimäki.

Gianni Schicchi mala je priča o pohlepi, obitelji i lozi, umijeću prijevare, ali i ljubavi. U svim ulogama ima izvrsnih pjevača, koji su pažljivo tipizirani. Bilo je sjajno vidjeti slavnu redateljsku legendu kako u znak zahvalnosti izlazi na pozornicu Olavinlinne.